

Pòrtic

Adrià Pujol Cruells

Guia sentimental de l'Empordanet

Adrià Pujol Cruells

Guia sentimental de l'Empordanet

Pòrtic

Primera edició: maig del 2016

© Adrià Pujol Cruells, 2016

© Mapes: Geotec

© Imatges: AIAB Fons Ajuntament de Begur, pàg. 49; Ajuntament de Pals, 159; Àrea de Promoció Econòmica i Turisme de l'Ajuntament de Begur, pàg. 29; Fons Adrià Pujol Cruells, pàg. 205, (AC. Baix Empordà. Revista de Palafrugell), pàg. 208; Fons de l'Institut de Promoció Econòmica de Palafrugell, pàg. 151, (Antonio Torres), 155b, 245; Fons Joan Vinyoli, pàg. 58; Fundació Josep Pla (autor desconegut), pàg. 48, (autor Lluís Maimí), pàg. 54; Hugues Argence, pàg. 44, 120, 219, 269; Joan Guitart, pàg. 145, 155a, 224; Josep Pareta Sens (observador metereològic – Estació de la Bisbal d'Empordà) pàg. 23; Oficina de Turisme de la Bisbal d'Empordà (Rubén García), pàg. 213; Oficina de Turisme de Platja d'Aro, pàg. 116; Pals Radio Station Museum, 264; Turisme. Consell Comarcal del Baix Empordà, pàg. 102, 124, 155c, 234, 241

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Pòrtic

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.portic.cat

ISBN: 978-84-9809-366-7

Dipòsit legal: B-7.751-2016

Redisseny i maquetació: Víctor Igual, S. L.

Impressió: Liberduplex

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

ÍNDEX

UNA QÜESTIÓ DE NOMS.....	13
LA FAIXA.....	21
TRES TALAIES, TRES VISIONS, I UN BOTÓ.....	26
EL TARANNÀ LOCAL.....	34
ELS PAPERS DES DEL PAÍS.....	46
ELS PAPERS DE PAS PEL PAÍS.....	53
PRIMER APUNT SENTIMENTAL PER AGAFAR AIRE.....	60
ELS LLOCS SECRETS.....	62
Les rieres.....	63
Cales i camins de ronda.....	65
Coves, grutes i mines.....	71
ELS LLOCS GENS SECRETS.....	75
INDRETS ON ENTAULAR-SE, I TRES ALCALDES.....	78
CARRETERES SECUNDÀRIES I CAMINS VELLs.....	88
CINC ERMITES I UNA ESGLÉSIA.....	97
SEGON APUNT SENTIMENTAL PER AGAFAR AIRE.....	102
POBLES I VEÏNATS.....	104
Albons.....	107
Anyells.....	107
Begur.....	107
Bell-lloc d'Aro.....	109
Bellcaire d'Empordà.....	109
Bevià.....	109
Calonge i Sant Antoni.....	110
Canet de la Tallada.....	111
Casavells.....	111
Cassà de Pelràs.....	112
Castell d'Empordà.....	112
Castell i Platja d'Aro.....	113
Colomers.....	115

Corçà	116
Cruïlles - Monells - Sant Sadurní de l'Heura	116
Cruïlles	116
Monells	117
Sant Sadurní de l'Heura	119
Puigventós	120
Les Rabioses	120
Sant Cebrià de Lledó (Els Metges)	121
Sant Cebrià dels Alls (o de Camós)	121
Sant Miquel de Cruïlles	122
Santa Pellaia	122
Ermedàs	123
Esclanyà	123
Flaçà	124
Foixà	124
Fonolleres	125
Fontanilles	126
Fontclara	127
Forallac	127
Canapost	127
Fonteta i Fitor	128
Sant Climent de Peralta	131
Santa Susanna de Peralta	131
Peratallada	132
Vulpellac	134
Garrigoles i les Olives	134
Gaüses	135
Gualta	136
Jafre	136
La Bolleria i Sobrestany	137
La Bisbal d'Empordà	138
La Pera, Púbol, Riuràs i Pedrinyà	140
La Tallada d'Empordà	142
Llabià	142
Llofriú	143

Madremanya.....	143
Matajudaica.....	144
Mont-ras.....	145
Palafrugell.....	146
Calella, Llafranc i Tamariu.....	149
Palamós i Sant Joan de Palamós.....	153
Palau-sator.....	154
Pals.....	155
Pantaleu.....	157
Parlavà.....	157
Planils.....	158
Regencós.....	158
Romanyà de la Selva.....	159
Rupià.....	160
S'Agaró.....	161
Sant Julià de Boada i Sant Feliu de Boada.....	162
Sant Iscle.....	163
Sant Martí Vell.....	164
Sant Pol.....	164
Santa Cristina d'Aro.....	164
Sant Feliu de Guíxols.....	165
Serra de Daró.....	167
Torrent i Torrentí.....	168
Torroella de Montgrí i l'Estartit.....	169
Ullà.....	171
Ullastret.....	172
Ultramort.....	173
Vall-llobrega.....	173
Verges.....	175
Vilopriu.....	176
Zoo d'Empordà.....	176
DEMANAR PERDÓ.....	179
HOTELS, FONDES, CÀMPINGS, APARTAMENTS	
I CASES RURALS.....	180
ELS MUSEUS.....	182

VOCABULARI D'EMERGÈNCIA	187
TERCER APUNT SENTIMENTAL PER AGAFAR AIRE.....	189
LA PETJADA DEL FRANQUISME	191
Gratacels.....	194
Urbanitzacions.....	195
Altres nyaps.....	197
En resum	198
EL TURISME	199
ACTIVISME POLÍTIC	202
TRES MASOS DE BANDERA.....	205
BREU COROL·LARI DE LA DESINFORMACIÓ.....	209
La terrissa de la Bisbal.....	209
La gamba de Palamós	210
Les sardanes.....	210
Geocerca.....	211
Les móres i les cireres d'arboç.....	212
Els núvols.....	212
Tres polígons industrials.....	213
El parlar salat continental.....	214
La Dansa de la Mort de Verges.....	215
El recuit de Fonteta	217
Colles castelleres.....	217
La bola del món.....	217
Els espirituosos locals	218
Fogueres i banys de Sant Joan.....	219
Camps de golf.....	220
Les Gavarres	220
El cap de Sant Sebastià.....	220
La Fira dels Indians de Begur	221
On comprar droga	222
Les havaneres de Calella	223
Videojocs ambientats a l'Empordà Petit.....	224
Establiments contra les criatures.....	225
Gossos a la platja	226
Farmàcies amb encant	227

Cases de barrets.....	227
La central atòmica de Pals.....	227
Tres clubs nàutics.....	228
La Ruta 66.....	229
Santa Coloma de Fitor.....	230
Tres esdeveniments que la gent en diu <i>events</i>	230
La torna esotèrica.....	232
Bolets.....	232
La tramuntana.....	233
Ses Falugues.....	234
Veure senglars de nit.....	235
Espàrrecs.....	236
Festival de Cap Roig.....	236
En barca a les Medes.....	237
Muntar a cavall.....	238
Bars de copes.....	239
Arbres monumentals.....	239
L'Ardenya i Solius.....	241
La pela del suro.....	241
La molsa.....	241
La Carbonera.....	241
La Sopa de Verges.....	242
Es Niu.....	242
El fill d'en Joan Carles I, exrei d'Espanya.....	242
Músics i pintors d'ara mateix.....	243
El pollastre amb llagosta (o amb escamarlans).....	244
L'antibarcelonisme.....	244
Els cementiris.....	246
Malalties de petit empordanès.....	247
El <i>Land Art</i> , llamp l'esquerdi.....	247
Kàrting.....	248
Paintball Empordà.....	249
Tres cases de colònies.....	249
Tres rellotges de sol.....	250
Tres mercats.....	251

TRES ACTIVITATS AMB CRIATURES.....	253
Els Clots de Sant Julià	253
Pescar peixet.....	255
Aquadiver	257
TRES LLOCS INEXISTENTS.....	259
Radio Liberty de Pals.....	259
La casa dels prodigis d'en Mirabete.....	260
L'estany d'Ullastret.....	261
NOMS DE BARCA	263
COMIAT.....	265

UNA QÜESTIÓ DE NOMS

L'Empordanet no existeix. És un sobrenom que es van inventar els irònics de Figueres.

La comarcalització de Catalunya, la de l'any 1936, va practicar un séc administratiu a la terra natural dels Empordans. Els enfocaments historicistes del segle XIX (els seriosos) solien deixar un Empordà, amb capital a Figueres. El debat va durar cent cinquanta anys. Hi van ficar cullerada botànics, advocats i farmacèutics. I gent que tenia un os a l'esquena, o simplement ganes de fer-la petar. Valgui de mostra la divisió que va fer-ne el pedagog i festejador de la meva besàvia materna, Francesc Flos i Calcat, l'any 1896. I geògrafs. Però els vents pragmatistes d'inspiració francesa van fixar un nou panorama, i l'Empordà es va dividir, seguint el patró que diu que s'ha de poder anar i tornar de mercat en un sol dia de tartana. Pam.

[Els catalans som donats a tenir una opinió rodona sobre qualsevol aspecte del país. Toqui de prop el tema les nostres competències o no. I sovint, com més lluny de la pròpia aptitud sigui el debat, més opinió hi vessarem. Potser per això ens costa tant tenir-ne un, de país. Ens involucrem. No deixem que els professionals facin cadascun el seu paper. Els flequers redacten constitucions. Les peixateres n'estripen. I els tapers de Palafrugell les van desobeir totes.]

Any 1936. Aprofitant la línia natural que dibuixa el massís del Montgrí, i tenint en compte l'ombra que projecta al pic del migdia, es van estipular dues comarques, l'Alt i el Baix Empordà. Dues planes, dos rius, dos mercats importants, dos noumons a partir d'un de sol i molt vell. Des del Tractat dels Pirineus (1659) que no es veia un especejat així en aquest racó de món.

S'ha d'anar amb compte quan es posen noms. Tenen poder. Cisellen la personalitat, o condemnen els usufructuaris. No pas-

ses pel món de la mateixa manera, segons si ets de can Guerro o de cal Marquès.

L'Alt i el Baix. Des del primer moment els figuerencs de la bro-ma, quan voltejaven el Montgrí, deien que es trobaven a l'Empor-danet. És una sobergueria. Els diminutius són incumbència dels gegants. Els superlatius, dels fans.

Això amb els figuerencs potser ja no passa. A Figueres hi tinc amics que estan per altres menesters. Tenen feina amb el dali-nisme de caire crematístic. I a preservar el cap de Creus dels visionaris.

Potser els del Baix hauríem d'inventar l'Empordanot i visitar més sovint el nostre gran nord. A l'Alt són relativistes. Ens entenem.

El Baix Empordà té aproximadament la meitat de quilòmetres quadrats que l'Alt. Per tant, és lògic que els de baix siguem de l'Empordanet. O de l'Empordà Petit —és així com n'hem dit sempre a casa meua. Però el contínuum entre les dues entitats esborra qualsevol rec burocràtic, sardònic o de garrulada. Certifi-ca aquesta afirmació l'ariet cultural que tenim encastrat a la Cata-lunya del Nord. Entre, posem per cas, Òpol (al Rosselló) i Vall-llo-brega (sud de l'Empordà Petit), som cosins de primer grau, de vegades *malgré nous*. Quan jo era petit, tant era que em duguessin a fer l'indi a cala Jóncols o a prendre un gelat a Sant Feliu de Guí-xols: no sortíem de casa. Fins i tot quan anàvem a Perpinyà, a veure els parents exiliats des del 39.

Ja ho trobarem.

Poc després del bateig comarcal, es va posar en joc l'ús del nom, enllà de Figueres. Sembla que Josep Pla també en deia l'Em-pordanet, sospito que per apujar la temperatura literària seva. A còpia de quartilles va voler posar de moda el nom, però, com diu a *El meu país* (1958), sense gaire èxit.

Gairebé al mateix temps, l'Empordanet es va convertir en un trumfo fora muralles, muralles del país. A Barcelona, els apologe-tes del comarcalisme pintoresc van guanyar la manilla. I els de l'Empordanet vam començar a existir, descoberts com els indis.

Avui l'Empordanet és una *co-marca* comercial que serveix per encarir els preus de la morralla, per promocionar establiments turístics i per escriure proses botides de lirisme. Com si fos una metàstasi, el motiu de l'Empordanet ha parasitat la majoria de referències. Ja ho saben els que traginen àlies enutjosos; són untelis, taques d'oli si parlem català estàndard.

En tot cas, els habitants s'hi han acostumat. A dir veritat, el sobrenom es va convertir en pedigrí, sobretot a partir del *big bang* turístic. I ara ens queda com un guant. Bàsicament quan volem fer enveja. Però és una designació que s'utilitza més a fora que no pas a dins.

L'Empordanet és molt bonic.

La mitificació de l'Empordà com a conjunt posa fonaments a cavall entre els segles XIX i XX, al si de les famílies benestants barcelonines que necessitaven un bressol cultural per justificar segons quines tesis nacionalistes. També hi van contribuir empordanesos notables que corrien per la capital, promocionant les sardanes i col·locant-se en els centres d'influència, a la premsa i al poder. Les activitats culturals, les labors de socors mutus i la composició de les juntes del Centre Empordanès Gracienc (1884), del Centre Empordanès de Barcelona (1891) i de l'Ateneu Empordanès de Barcelona (1916), tots tres amb l'esperit d'una seu consular, són il·lustratives sobre la qüestió. Els epígons maldestres del noucentisme s'hi van embadalir.

Amb el mite ens va tocar el rebre, en part també per culpa dels grecs. O malgrat els grecs, que com a mínim a l'Empordà Petit van deixar-hi una empremta geogràficament discreta si la comparem amb la romana, i espiritualment voluble si ens posem psicologistes. L'Empordà Petit és iber, i si no, romà. Queden enrere els temps en què a l'Escala es van posar de moda els noms d'Arquímedes i d'Hermògenes. Un refistolament que recull Josep Pla a *El quadern gris* (1966). La màcula pretèrita, sigui en el camp que sigui, avui és iberoromana. Fer-nos passar per grecs antics elimina el deteriorament, nega la revinclada del temps, ens excusa de les pròpies animalades. És la funció dels mites. Almenys ens po-

driem comparar amb els grecs d'ara, amb qui sí que detecto parentius obscurs.

[Tot això dels grecs ho vaig dir en una conferència-sardinada sobre literatura empordanesa i, sense voler, vaig treure de polleguera un hellenista. A veure, és llarg d'explicar, però paga la pena fer l'aclariment.

Quan s'enfonsa el món micènic, el coneixement que es té sobre les gràcies de la riba mediterrània occidental és potable. Els fenicis esdevenen els capitostos d'aquest mar entre els segles XI-IX aC. Després són els grecs els qui, tímidament, reneixen a l'ombra d'ells. Competiran pel monopoli fenici de les matèries primeres, sobretot pels metalls. Per això arribaran a les nostres costes, els rodís a Roses (abans de les primeres Olimpíades, celebrades l'any 776 aC) i els focuus a Empúries (principis del VI aC). Els primers, per agafar forces abans d'encarar el cap de Creus amunt. Els segons, per obrir la factoria d'un mercat alternatiu, orientat al sud.

Emporion és una fira que, per contacte amb els indiketes, es converteix en ciutat, i d'aquí prové que en floreixi un principi d'organització urbana. El terme *indiketes* és el nom dels ibers empordanesos, també anomenats *indigets*, *indígets* o *indigetes*, però jo mantinc la ka perquè fa més iber. En fi: els indígenes se sentiran atrets per la manera de viure dels grecs i la voldran copiar. Canvien la forma de les cases i l'arquitectura militar i aprenen a fer la terrissa de torn. Semblar grec esdevé una moda. Empúries és una ciutat *mainstream*, i els indiketes s'hi acombien, separats dels grecs per una mena de mur de Berlín. Hi ha feina i botigues a una banda i treballadors a l'altra. Però com passa ara entre els amos i el proletariat, en el fons coexisteixen dues ciutats, dues realitats que es beneficien mútuament. Centre i barriada. I els indiketes més greuitzats, pocs, seran com els nou-rics d'ara: per molta casa i túnica rutilants que presentin, el passat *quillo* no es pot dissimular.

Quan desembarquen els romans, aquests sí amb intencions conqueridores, els grecs els han avançat la feina pel que fa a l'assumpció fatal de l'existència de la lluita de classes. Però l'indiketa era dur de pelar. Feina i botigues, d'acord. Imposicions no tant. I és aquí quan la influència grega —dic jo— és prima.]

Els grecs ens van cedir el nom de la futura co-marca. D'Empúries a l'Empordà. I no obstant això, se'ns coneix molt més per un altre bateig. Abans no ens endinsem en aquesta guia vull parlar de la Costa Brava. Ferran Agulló (gironí casat amb una guixolenc, gastrònom, poeta i polític de la Lliga) popularitza el nom el 12 de setembre de l'any 1908, en una carta-article publicada a *La Veu de Catalunya*:

Desde la Tordera al Cap de Creus, y seguint el Port de la Selva fins a Banyuls, ho és tot: és brava y rienta, fantàstica y dolça, treballada pels temporals a cops d'onades com un alt relleu y brodada pels besos de la bonança com una esquisidesa de monja pacienta per qui les hores, els dies y els anys no tenen valor de temps.

Un *esquisidesa* de monja. Dirigit al seu amic Lluís Duran i Ventosa, el paper destapa tot un reguitzell de textos. En els següents, la Costa Brava ja és un lloc. Agulló hi projecta la indústria (ferrocarrils, hotels i ports), hi pondera el caràcter bonhomíós però feréstec dels estadants i, al final, la cirera: clama perquè vingui el turisme redemptor, perquè el país pobreja. És l'època en què a Barcelona llueix la Sociedad de Atracción de Forasteros. S'ha post l'ou dels visitants en massa.

[*Brava* és un adjectiu estranyíssim, però el temps ha fossilitzat la designació, en detriment de Costa Mítica (Carles Fages de Climent), Costa del Corall (Josep Pla) o Costa dels Cremats (*sacra populi lingua est*), per exemple. També se sap que els mallorquins d'antany de la seva costa de tramuntana en deien «brava» i, tanmateix, qui parla, avui, d'una dona, d'una empresa o d'una tonyina «braves»?

Josep Martí i Clarà (àlies Bepes), comptable, futbolista i escriptor palafrugellenc, al seu *Palafrugell, parada i fonda* (1959), també se'n sent, d'aquest estrambotisme. Reclama indrets no braus. I això que l'article agullonenc admet meandres de pau, per la qual cosa sospito que no va ser llegit i proud, sinó criticat perquè venia d'un gironí.

Potser l'adjectiu *brava* només es pot casar, com diu l'escriptor de Santa Cristina d'Aro Joaquim Pijoan al seu *Sayonara Barcelona* (2007), amb «la bravura de les patates». Amb una tapa estesa.]

La Costa Brava no té marxa enrere. No se sap del cert si Agulló es va limitar a copiar el topònim, sentit durant un repàs de prohoms a l'Hotel Paradís de Fornells (Begur). Un repàs és un àpat. O si li va florir a l'occípit durant una excursió a l'ermita de Sant Elm (a Sant Feliu de Guíxols), des d'on es veu aquell paisatge tant dentut. O si es tracta d'alguna altra cosa a Lloret de Mar. Però he llegit Agulló. És el típic representant d'un doble eix. D'un doble deix microcolonial. D'una banda, és el ciutadà cultivat que s'extasia davant d'un paisatge primitiu, el mar rosegant els contraforts petris d'una terra antiga i tal. De l'altra, és el sublim que salvarà l'indígena, li portarà la llum del progrés i, de carambola, preservarà una quota raonable de diorama. És a dir, amb l'esperit d'un museògraf, Agulló va mitificar l'antigor i va proposar que per veure-la es cobrés entrada. Venim d'aquí, pel que fa als noms i a les idees adjacents als noms. El país ja existia abans d'ells, i dóna fruits sota d'ells tot sotjant el futur. Però tu i jo ens hem d'entendre, benvolgut lector, perquè el llibre del sotasignat és una *Guia sentimental de l'Empordanet*. Per tant, et proposo un pacte. Jo ja t'he dit que l'Empordanet fa part del fum, si vols cristal·litzar, d'una altra època. I, a partir d'aquí, et demano que confiïs en mi. De propina jo em comprometo a no fer-te canari, i a no fer-te trescar els corriols de les mistificacions aquilotades. *Fer canari* vol dir enganyar, i l'expressió prové d'un joc de cartes ben popular al meu país, on el perdedor s'anomena *canari*. D'altra banda, *aquilotat* és un sinònim lateral de *caspós*, per esbandir-ho de pressa.

Fem aquest pacte, si et plau. D'una altra manera hauries comprat un llibre més, un clon dels aproximadament quatre-cents infòlios ambientats en aquest país, sobre aquest país, imbuïts de l'empordanitat fulletonesca.

[Quan em documentava, per no pouar del meu petit tresor memorialístic i prou, vaig quedar aïllat pel manyoc de guies sobre coses que es poden fer o consumir a l'Empordà Petit. No m'ho hauria pogut imaginar mai. I me n'alegro, de la varietat, però el que em va produir una més gran sensació de repel·lència va ser quan vaig comprovar que bona part de les guies, digitals o en paper, l'una rere l'altra, es copiaven deliberadament els textos. Un retorn permanent. Paràgrafs sencers trets de la Viquipèdia. Errors botzinejats en totes direccions. Amb un tantsemondisme olímpic. Empordanet per la vena.

Tot va començar amb la primera guia, l'any 1913, del fotògraf escalenc Josep Esquirol. Es va dir *Guía ilustrada de las ruinas de Ampurias y costa brava catalana*; catalana i en minúscula per diferenciar-la de la Brava mallorquina. Quatre anys abans s'havia produït la primera excursió marítima formal a la Costa Brava, amb Puig i Cadafalch i l'Agulló a la barca, amb altres personalitats destacades. A cada port els rebien amb tots els honors. Una excursió que tindria ecos a Barcelona, en sengles conferències sobre el tema. L'any 1922, el Centre Excursionista de Catalunya ja publicava una guia anomenada, simplement, *La Costa Brava*. La primera guia literària (així com la que tens a les mans) surt el 1925: autors com Sagarra o Rahola, cadascú parlant d'un tros. En aquell temps, Juli Vallmitjana estrena el melodrama *A la costa brava* (1923). Les poblacions publiquen setmanaris amb el nou nom. Josep Pla l'acaba de clau-tejar en el seu segon llibre després de la guerra (1941).]

Amb el perfum dels sobrenoms s'amaguen tants escamoteigs que al principi la meua intenció era, més que combatre'ls, ignorar-los. Per això vaig voler escriure aquesta guia com qui confegeix un lipograma. Ja saps, de *lipo-* (mancança) i *-grama* (escrit). Un text en el qual s'ometen una o diverses lletres de l'abecedari. Per exemple, vaig pensar que escriuria la guia sense citar Josep Pla, Josep Pella i Forgas, Antoni Puigverd o Gaziell. Una espècie de lipomestratge, si em permetes la plagasitat. Volia morir d'originalitat i que les masses lectores coregessin els meus cognoms. Però després me'n vaig desdir: l'esforç denotaria la impossibilitat de la meta i jo desmaiaria el prestigi d'escriptor que diuen que tinc.

Al final he optat per ser fidel a l'encàrrec, al títol. Sí, aquesta guia és un encàrrec. I és el primer llibre que escric per encàrrec. D'entrada vaig dubtar, més que no dubtaven els mariners de l'Estartit d'abans, abans de capbussar-se —la llegenda marítima diu que no sabien nedar. Després vaig abandonar els escrúpols. L'Empordà (els Empordans) és un material que em fascina. No m'ho podia negar. L'encàrrec va ser un regal.

Et parlo de tu, estimat lector, i espero que això no et requi. No t'hi sé però t'hi tracto. I d'ara endavant actuaré com els *paidagogs* grecs, els esclaus que acompanyaven el nen a estudi, el terme per als quals va designar després els seus educadors, els pedagogs. Però miraré de no pontificar gaire. Treballarem per projectes, que és el que es porta. Jo triaré els temes, en faré una pinzellada. T'oferiré part dels meus records, retalls de tertúlia, els meus ulls i les tecles ditejades del meu portàtil. I consells de petita envergadura. A partir d'aquí, tu fabricaràs el coneixement en forma de visita a l'Empordà Petit, si t'abelleix.

Però abans de començar el periple t'explicaré un secret. No visc a l'Empordà Petit des de fa més de vint anys. Sóc bacanard (bouarenc, begurenc, de Begur). Vaig néixer en un dels pinyols d'aquest univers, hi vaig créixer i m'hi passo tota la vida que puc, però no hi visc. Visc a Barcelona. En aquest sentit pensaràs que potser, quan engegui l'autòpsia del país, i malgrat el pacte de confiança que t'acabo de demanar, t'aixecaré la camisa. És veritat que, per parlar d'un lloc, el mínim que es pot fer és viure-hi. Respirar-ne el boirum. No s'hi val a fer un Espinàs, allò del passavolant. Però, per parlar d'un lloc amb un buf, no de rigor, sinó d'entraña, el millor és allunyar-se'n. Enyorar-lo. Com si fos una persona. Jo m'armo amb un aforisme de Jules Renard que diu, cito de memòria: «Els millors papers sobre el camp s'han escrit des de la ciutat».

Dóna'm la mà.

